

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry

LAUSUNTO

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta

Esityksen tavoitteena on vastata osaavan työvoiman saatavuustarpeisiin sekä kasvattaa korkeakoulututkinnon suorittavien osuutta parantamalla jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia ja helpottamalla korkeakoulutukseen pääsyä. Esitys liittyy korkeakoulutuksen ja tutkimuksen vision 2030 toimeenpanoon.

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut lausuu muutosesityksistä kunnioittavasti seuraavaa:

Jatkuva oppiminen

Esityksessä jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien tarjoamista korkeakoulujen tehtävänä halutaan vahvistaa. Mahdollistava lainsäädäntö ei kuitenkaan ole tehtävän vahvistamiseen riittävä ohjauskeino, vaan todellinen ohjausvaikutus on korkeakoulujen rahoitusmalleilla. Nyt esitettyjen muutosten vaikuttavuutta onkin vaikea arvioida ilman tietoa tai keskustelua korkeakoulujen rahoitusmalleihin tehtävistä muutoksista. Korkeakoulujen rahoitusmallien tulee jatkossa ohjata korkeakouluja opetuksen avaamiseen myös muille kuin korkeakoulujen omille tutkinto-opiskelijoille.

Tilauuskoulutus

Esityksessä halutaan mahdollistaa maksullisten korkeakoulututkintojen tarjoaminen myös EU/ETA-maiden kansalaisille. Ehdotetun muutoksen hyödyt painottuisivat todennäköisesti vain muutamille koulutusaloille, sillä työnantajan koulutushankintojen päämotivaationa on useimmiten tietyn osaamisen – ei tutkinnon – hankkiminen työntekijälle.

Ehdotukseen sisältyy muutamia epäselvyyksiä, jotka vaikeuttavat muutoksen vaikutusten arviointia. Tilauuskoulutuksessa opiskelevan asema suhteessa muihin tutkinto-opiskelijoihin jää epäselväksi. Esityksessä ei myöskään kuvata, kuinka asetettujen reunaehtojen (perus- ja jatkokoulutuksen heikentämiskielto tai valintakokeiden välttämiskielto) rikkomista voitaisiin valvoa tai osoittaa.

Toteutuessaan esitys laajentaisi maksullisen tutkintokoulutuksen alaa nykyisestä. Tällä voi olla merkittäviä ja kauaskantoisia yhteiskunnallisia seurauksia.

Tutkintojen laajuus

Esityksen mukaan vieraskielisissä tai muuten kansainvälisenä yhteistyönä järjestettävässä ylempään korkeakoulututkintoon johtavassa koulutuksessa tutkintojen tavoitteellinen suorittamisaika voisi molemmilla korkeakoulusektoreilla olla yksi, puolitoista tai kaksi lukuvuotta ja laajuus vastaavasti 60, 90 tai 120 opintopistettä. Käytännössä esitetään siis mahdollisuutta supistaa ylemmän korkeakoulututkinnon laajuutta.

Kansainvälisen yhteistyön näkökulmasta esitetty muutos saattaa olla perusteltu. Esitetyn muutoksen perustavanlaatuisista vaikutuksista kansalliseen tutkintojärjestelmään ei kuitenkaan voida väheksyä, eikä näin laajakantoisia ratkaisuja voida tehdä ilman laajempaa keskustelua tutkintojärjestelmän tulevaisuudesta. On vaarana, että pitkällä aikavälillä muutos ohjaa kaikkien maisteritutkintojen laajuuden asteittaiseen supistumiseen.

Muutoksen toteutuessa samasta tutkintojärjestelmästä voisi jatkossa suorittaa eri mittaisia, laajuisia ja näin ollen erilaiset valmiudet tuottavia ylempiä korkeakoulututkintoja. Eri pituiset tutkinnot tuottaisivat todennäköisesti hämmennystä työmarkkinoilla ja korostaisivat entisestään tarvetta kuvata ylemmän korkeakoulututkinnon tuottamaa osaamista tutkintotodistuksessa osaamiskeskeisellä ja läpinäkyvällä tavalla.

Helsingissä 4.9.2018

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry:n puolesta

Simo Pöyhönen
toiminnanjohtaja

Piritta Jokelainen
erityisasiantuntija

Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut ry on akavalainen etujärjestö, joka toimii jäsenistönsä edunvalvojana työmarkkinoilla. Liittoon kuuluu yli 12 000 korkeakoulutettua jäsentä, jotka työskentelevät hallinnon, talouden, tutkimuksen, koulutuksen sekä viestinnän esihenkilö- ja asiantuntijatehtävissä. Yleisimmät tutkintonimikkeet ovat VTM, YTM ja HTM.